

**КОНФЕРЕНЦИЈА НА ВИСОКОМ НИВОУ ПОД НАСЛОВОМ
“СПРОВОЂЕЊЕ ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА,
НАША ЗАЈЕДНИЧКА ОДГОВОРНОСТ”**

БРИСЕЛСКА ДЕКЛАРАЦИЈА

27. март 2015. године

Конференција на високом нивоу која се одржава у Бриселу 26. и 27. марта 2015. године на иницијативу Белгије која председава Комитетом министара Савета Европе (у даљем тексту: “Конференција”):

Поново потврђује јаку и трајну обавезу Држава уговорница према Конвенцији за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: “Конвенција”) и њихову приврженост праву на појединачну представку Европском суду за људска права (у даљем тексту: “Суд”) као камену темељцу система за заштиту права и слобода утврђених Конвенцијом;

Потврђује изузетан допринос система Конвенције заштити и унапређењу људских права у Европи од његовог успостављања и поново потврђује његову централну улогу у одржавању демократске стабилности широм Континента;

Подсећа, с тим у вези, на међусобну зависност Конвенције и других активности Савета Европе у области људских права, владавине права и демократије, при чему је циљ да се и даље развија заједнички демократски и законски простор утемељен на поштовању људских права и основних слобода;

Поново потврђује начела декларација из Интерлакена, Измира и Брајтона и поздравља веома охрабрујуће резултате које је Савет Европе до данас постигао у оквиру реформе система Конвенције, применом ових декларација;

Поздравља, посебно, напоре Суда у вези с брзим спровођењем Протокола број 14 Конвенције, који је ступио на снагу 1. јуна 2010. године, и што се очекује да ће се нагомилани очигледно недопуштени предмети решити 2015. године;

Поздравља, у светлу постигнутих позитивних резултата, нове радне методе Комитета министара за надзор извршавања пресуда Суда, који су ступили на снагу 1. јануара 2011. године и који, између осталог, јачају начело супсидијарности;

Још једном наглашава супсидијарну природу надзорног механизма успостављеног Конвенцијом, а посебно основну улогу коју национални органи, наиме владе, судови и парламенти, морају имати, и њихов простор за процену, у гарантовању и заштити људских права на националном нивоу, укључујући и националне институтције за људска права, према потреби;

Подвлачи обавезе држава уговорница према члану 34. Конвенције да не спречавају вршење права на појединачну представку, укључујући и поштовање Правила 39 Пословника Суда о привременим мерама и члана 38. Конвенције да се Суду за време разматрања предмета достављају све неопходне информације;

Подвлачи значај члана 46. Конвенције о обавезујућој снази пресуда Суда, који предвиђа обавезу држава уговорница да поштују правоснажне пресуде Суда у сваком предмету у ком су странке;

Наглашава значај даљег унапређења познавања и поштовања Конвенције у свим институцијама држава уговорница, укључујући судове и парламенте, у складу с начелом супсидијарности;

Констатује да је данас извршавање већине пресуда задовољавајуће, али такође подвлачи важност потпуног, делотворног и брзог извршавања свих пресуда и јаког политичког ангажовања држава у том погледу, као практично изражавање њихове заједничке одговорности у спровођењу Конвенције;

Уверена је да се поред свих већ остварених побољшања, нагласак мора ставити на преостале изазове, посебно на представке које се понављају као последица неизвршавања пресуда Суда, дужину разматрања и доношења одлука у потенцијално добро утврђеним предметима од стране Суда, растући број пресуда под надзором Комитета министара и потешкоће држава уговорница у извршавању једног броја пресуда због величине, природе и трошкова изнетих проблема. У том смислу, додатне мере су неопходне да би:

I. Суд и даље могао да смањује нагомилане доброутврђене предмете и оне који се понављају и да пресуђује у новим предметима у разумном року, посебно у оним предметима који се односе на озбиљне повреде људских права;

II. се осигурало потпуно, делотворно и брзо извршавање пресуда Суда;

III. се гарантовало да Комитет министара потпуно и делотворно надзоре извршавање свих пресуда и развија, у сарадњу свих држава уговорница, билатерални дијалог и помоћ Савета Европе у процесу извршавања.

Конференција према томе:

(1) Поново потврђује јаку приврженост Држава уговорница према Конвенцији праву на појединачну представку;

(2) Подсећа на чврсту одлучност Држава уговорница да испуне своју примарну обавезу да осигурају потпуно обезбеђење права и слобода утврђених у Конвенцији и протоколима уз њу на националном нивоу, у складу са начелом супсидијарности;

(3) Позива сваког учесника да осигура доступност неопходних средстава ради испуњавања његове обавезе у спровођењу Конвенције, у складу са Конвенцијом уз обезбеђење заједничке одговорности држава уговорница, Суда и Комитета министара;

- (4) Поздравља рад који је Суд обавио, посебно у дистрибуцији пресуда и одлука, помоћу информативних обавештења, практичног водича о допуштености, смерница о пракси и чињеницама;
- (5) Поново потврђује потребу одржавања независности судија и очувања непристрасности, квалитета и ауторитета Суда;
- (6) Потврђује улогу Секретаријата Суда у одржавању највеће ефикасности у поступању са представкама и у спровођењу процеса реформе;
- (7) Позива Суд да задржи своју опрезност у вези са утврђивањем простора за процену Држава уговорница;
- (8) Наглашава потребу да се нађу, и на нивоу Суда и у оквиру извршавања пресуда, делотворна решења за поступање са предметима који се понављају;
- (9) Охрабрује Државе чланице да у том смислу дају предност алтернативним поступцима у споровима као што су пријатељска поравнања И једностране декларације;
- (10) Подсећа да члан 46. Конвенције наглашава важност потпуног, делотворног и хитног извршавања правоснажних пресуда Суда у државама чланицама;
- (11) Наглашава да је важно да Комитет министара поштује слободу Држава уговорница да бирају средства потпуног и делотворног извршавања пресуда Суда;
- (12) Позива на побољшање делотворности система надзора извршавања пресуда Суда, и на нивоу Комитета министара и Држава чланица, у складу са начелом супсидијарности;
- (13) Охрабрује тела Савета Европе да повећају и побољшају активности у сарадњи и билатералном дијалогу са Државама уговорницама у вези са применом Конвенције, укључујући и олакшање приступа информацијама о доброј пракси и позива Државе уговорнице да у потпуности користе наведене активности;
- (14) Позива Државе уговорнице да што пре потпишу и ратификују Протокол број 15 о измени Конвенције и размотре потписивање и ратификацију Протокола број 16;
- (15) Поново потврђује важност приступања Европске уније Конвенцији и охрабрује финализацију овог процеса првом приликом;
- (16) Констатује активности које Управни одбор Комитета за људска права (CDDH) тренутно обавља, као наставак Брајтонске декларације, о реформи система Конвенције и његовој дугорочној будућности, чији су резултати предвиђени за децембар 2015. године;

(17) Усваја ову декларацију како би се дао политички подстицај текућем процесу реформе ради осигурања дугорочне делотворности система Конвенције.

Акциони план:

А. Тумачење и спровођење Конвенције од стране Суда

1. Имајући у виду надлежност Суда да Конвенцију тумачи и примењује, Конференција подвлачи значај јасне и доследне судске праксе као и интеракција Суда са националним органима и Комитетом министара, и с тим у вези:

а) охрабрује Суд да настави да развија сарадњу и размену информација са Државама уговорницама и Комитетом министара, посебно у вези са представкама које се понављају и које су у току пред њим;

б) поздравља дијалог Суда са највишим националним судовима и успостављање нове мреже која олакшава размену информација о пресудама и одлукама са националним судовима и позива Суд да овај дијалог даље продуби;

в) поздравља намеру коју је Суд изразио да укратко наводи разлоге за недопуштеност одлука судије појединца и за упућивање одлука већу од пет судија;

г) позива Суд да размотри кратко навођење разлога за његове одлуке са знаком привремених мера и одлуке већа од пет судија о одбијању захтева за обраћање.

2. Подсећајући на преостале изазове, укључујући и предмете који се понављају, Конференција подвлачи важност ефикасне контроле поштовања обавеза које су Државе уговорнице преузеле према Конвенцији и, с тим у вези подржава Суд у:

а) даљем истраживању и употреби праксе ефикасног управљања предметима, посебно у одређивању приоритетних категорија за разматрање предмета, према, између осталог, нивоу њихове важности и хитности, и поступку пилот пресуда;

б) непрекидном разматрању, у консултацијама са Комитетом министара и Државама уговорницама, посебно преко њихових владиних заступника и правних стручњака, побољшања његовог функционисања, укључујући одговарајуће вођење предмета који се понављају, обезбеђујући правовремено разматрање основаних предмета који се не понављају;

в) већој транспарентности стања поступка пред Судом како би странке могле бити боље упознате са процесним напретком њихових предмета.

Б. Спровођење Конвенције на националном нивоу

Конференција подсећа на првенствену одговорност Држава уговорница да осигурају примену и делотворно спровођење Конвенције и, с тим у вези, поново потврђује да су национални органи и, посебно, судови први чувари људских права који обезбеђују потпуну, делотворну и непосредну примену Конвенције – у светлу праксе Суда – у њиховом националном правном систему, у складу са начелом супсидијарности.

Конференција позива Државе уговорнице да:

1. Пре и независно од обраде предмета од стране Суда:

а) осигурају да потенцијални подносиоци представки имају приступ информацијама о Конвенцији и Суду, посебно о обиму и ограничењима заштите према Конвенцији, надлежности Суда и критеријумима допуштености;

б) повећају напоре на националном нивоу ради подизања свести чланова парламената и побољшају обука судија, тужилаца, правника и државних заступника о Конвенцији и њеном спровођењу, укључујући и, у вези са извршавањем пресуда, да оно постане саставни део професионалне и интерне обуке, где је битно, на основу Програма образовања о људских правима за правне професионалце (HELP) Савета Европе, као и програма обука Суда и његових публикација;

в) промовишу, с тим у вези, студијска путовања и обуке у Суду за судије, правнике и државне заступнике како би се повећало њихово познавање система Конвенције;

г) предузимају одговарајуће мере да се побољша потврда компатибилности нацрта закона, постојећих закона и интерне управне праксе са Конвенцијом, у светлу праксе Суда;

д) обезбеђују делотворно спровођење Конвенције на националном нивоу, предузимају делотворне мере за спречавање повреда И обезбеђују делотворне домаће правне лекове у вези са наводним повредама Конвенције;

ђ) размотре довољне прилоге Фонду за људска права и на посебан рачун Суда како би могао да се бави свим нагомиланим основаним предметима и настави да

унапређује привремена упућивања службеника у Секретаријат Суда;

е) размотри оснивање независне Националне институције за људска права.

2. После пресуда Суда:

а) да наставе са повећањем напора да достављају, у оквиру предвиђених рокова, високвалитетне акционе планове и извештаје, кључне алатке у дијалогу између Комитета министара и Држава уговорница, што такође доприноси побољшању дијалога са другим учесницима, као што су Суд, национални парламенти или националне институције за људска права;

б) правовремено успоставе, у складу са домаћим правним поретком, делотворне правне лекове на домаћем нивоу ради исправке повреда Конвенције које Суд утврди;

в) да развијају и користе довољна средства на националном нивоу за потпуно и делотворно извршење свих пресуда и пруже одговарајућа средстава и ауторитет за владине заступнике или друге службенике одговорне за координацију извршавања пресуда;

г) посвете посебну пажњу обезбеђењу комплетног, делотворног и брзог праћења оних пресуда које покрећу структурне проблеме што такође може бити битно за друге Државе уговорнице;

д) да подстичу размену информација и најбоље праксе са другим Државама уговорницама, посебно за спровођење општих мера;

ђ) промовишу доступност пресуда Суда, акционих планова и извештаја, као и одлука и резолуција Комитета:

- њиховим објављивањем и дистрибуцијом заинтересованим (посебно, извршним органима, парламентима и судовима, а, по потреби, и националним установама за људска права и представницима цивилног друштва) како би даље били укључени у процес извршавања пресуда;

- превођењем или резимирањем битних докумената, укључујући и значајне пресуде Суда, према потреби;

е) у овом оквиру, одржавају и обезбеђују финансијска средства која су Савету Европе одобрена од 2010. године за превод великог броја пресуда на националне језике;

ж) да посебно охрабре укључивање националних парламената у процес извршавања пресуда, на пример, достављањем годишњих или тематских извештаја или одржавањем расправа са извршним органима о спровођењу одређених пресуда;

з) да успоставе “контактна места” за питања људских права у оквиру извршних органа, судова и парламената и оформе мрежу кроз састанке, размену информација, рочишта или достављањем годишњих или тематских извештаја или новости;

и) у складу са начелом супсидијарности, да размотре одржавање редовних расправа на националном нивоу о извршавању пресуда уз укључење извршних и правосудних органа као и чланова парламената и повезивањем, према потреби, са националним институцијама за људска права и цивилним друштвом.

Ц. Надзор извршавања пресуда

Конференција подвлачи значај ефикасног надзора извршавања пресуда како би се обезбедила дугорочна одрживост система Конвенције и, за те потребе,

1. подстиче Комитет министара да:

а) настави да користи, постепено, све алатке на располагању, укључујући поступке привремене одлуке и да размотри употребу, према потреби, поступака предвиђених чланом 46. Конвенције, када су услови испуњени;

б) развија, у овом контексту, расположива средства и алатке укључујући додавање одговарајуће политичке полуге његовој техничкој подршци, како би се бавио случајевима неизвршавања;

в) подстиче развој побољшаних синергија са другим актерима Савета Европе у оквиру њихових надлежности - првенствено Судом, Парламентарном скупштином и Комесаром за људска права;

г) истражи могућности даљег побољшања ефикасности састанка о људским правима, укључујући и, али без ограничења – председавање као и дужину и учесталост састанака, истовремено поново потврђујући међувладину природу процеса;

д) размотри проширење Правила 9 Пословника за надзор извршавања пресуда и услова за пријатељска поравнања ради укључивања писаних саопштења међународних организација или тела које је Комитет министара одредио у ову сврху, обезбеђујући право влада на одговор;

ђ) подстиче, према потреби, присуство на састанцима о људским правима представника националних органа који су надлежни, овлашћени и стручни за теме о којима се расправља;

е) размотри тематске расправе о главним питањима у вези са извршавањем једног броја пресуда како би подстакao размену добрих пракса између Држава уговорница које се суочавају са сличним потешкоћама;

ж) води више рачуна, према потреби, о раду других тела за праћење и саветодавних тела;

з) настави да повећава транспарентност у процесу извршавања пресуда да би промовисао даље размене са свим укљученим странама;

и) подржава повећање средстава Одељења за извршавање пресуда, да би му омогућио обаљање основне улоге, укључујући и његове саветодавне функције, и да осигура сарадњу и билатералну дијалог са Државама уговорницама, обезбеђењем више сталног особља чија би стручност обухватала националне правне системе, као и да охрабри Државе уговорнице да привремено одређују националне судије или службенике.

2. Охрабрује Генералног секретара и, преко њега, Одељење за извршавање пресуда да:

а) олакша приступ информацијама, које се редовно ажурирају, о стању извршења пресуда побољшањем својих ИТ алатки, укључујући базе података и, као што је Суд урадио, израдом листа података по темама и земљама;

б) дистрибуира приручник као помоћ Државама уговорницама у припреми акционих планова и извештаја;

в) настави поступак размишљања о препорукама Спољнег ревизора;

г) уздигне, према потреби, билатерални дијалог са Државама уговорницама, посебно путем ране оцене акционих планова или акционих извештаја и путем радних састанака, укључујући све релевантне националне учеснике ради унапређење, уз пуно поштовање начела супсидијарности, заједничког приступа у вези

са пресудама у односу на мере потребне за обезбеђење сагласности.

3. Такође подстиче:

а) све релевантне актере Савета Европе да потпуније размотре питања која се односе на извршавање пресуда у својим програмима и делатностима сарадње и да, у том смислу, успоставе одговарајуће везе са Одељењем за извршавање пресуда;

б) све међувладине одборе Савета Европе да узимају у обзир релевантне аспекте Конвенције у свом тематском раду;

в) Генералног секретара да оцени активности сарадње и помоћи Савета Европе у вези са спровођењем Конвенције како би се померило на циљанију и институционалнију сарадњу;

г) Генералног секретара да настави са омогућавањем свог стручног мишљења, предмет по предмет, у вези са извршавањем сложених и/или осетљивих пресуда на националном нивоу, укључујући и овлашћења која су му поверена према члану 52. Конвенције;

д) Комесара за људска права да, у вршењу његових дужности – а посебно у посетама земљама – настави да разматра са Државама чланицама, предмет по предмет, питања у вези са извршавањем пресуда;

ђ) Парламентарну скупштину Савета Европе да настави да са припремом извештаја о извршавању пресуда, организовањем обуке за чланове националних парламената о спровођењу Конвенције и да подстиче националне парламенте да редовно и ефикасно прате извршавање пресуда.

Спровођење Акционог плана:

Како би се овај Акциони план спровео, Конференција:

(1) прво и изнад свега позива Државе уговорнице, Комитет министара, Одељење за извршавање пресуда и Суд да у потпуности реализују овај план;

(2) позива Комитет министара да на министарском састанку 19. маја 2015. године донесе одлуку о спровођењу и попису добрих пракси у вези са, Препоруком (2008)2 о ефикасном домаћем капацитету за брзо извршавање пресуда Европског суда за људска права И, према потреби, обезбеди ажурирање Препоруке у светлу пракси које су Државе уговорнице развиле;

(3) позива Државе уговорнице да усвоје, у светлу овог Акционог плана, могуће нове мере за побољшање њиховог процеса извршавања пресуда и

да Комитету министара доставе информације о овој теми до краја јуна 2015. године;

(4) охрабрује све Државе уговорнице да размотре, заједно са Одељењем за извршавање пресуда, све своје нерешене предмете, означе оне који се могу завршити и преостале главне проблем и да, на основу ове анализе, раде на прогресивном решавању нагомиланих нерешених предмета;

(5) позива, посебно, Комитет министара и Државе уговорнице да, по потреби, укључе и цивилно друштво и националне институције за људска права у спровођење овог Акционог плана;

(6) позива Комитет министара да оцени, поштујући календар утврђен Декларацијом из Интерлакена, обим у ком је спровођење овог Акционог плана побољшало делотворност система Конвенције. На основу ове процене, Комитет министара треба да до краја 2019. године одлучи да ли постоји потреба за далекосежним изменама;

(7) позива Белгију која председава да Комитету министара пренесе ову декларацију и саопштења Бриселске конференције;

(8) позива будућег председавајућег Комитета министара да прати спровођење овог Акционог плана.